

УДК 343.37

О.П. ДЯЧКІН, канд. юрид. наук, доц., Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕЧНІСТЬ КОНТРАБАНДИ І ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЇЇ ВЧИНЕННЯ

Ключові слова: контрабанда, предмет контрабанди, переміщення через митний кордон, суспільна небезпечність, відповідальність

Контрабанда завжди й у будь-якій країні сприймалась державою і суспільством як явище протиправне й суспільно небезпечне, що, залежно від предмету й мети, може нести загрозу економічним інтересам держави, громадській безпеці, безпеці життя та здоров'я населення, устоям моралі і навіть основам національної безпеки. А тому будь-яка влада, що переймається захистом інтересів держави і суспільства, змушена приділяти значну увагу питанням протидії контрабанді, у тому числі й шляхом її правової заборони та встановлення відповідальності за її порушення, а також створення належних правових механізмів сприяння легальному переміщенню через її митний кордон товарів, валюти, цінностей, іншого майна та предметів, щодо яких встановлюються особливі правила переміщення. Протидія контрабанді сьогодні є одним із найактуальніших питань й для України. Питання щодо посилення боротьби з контрабандою, усунення її причин та умов, що їй сприяють, неодноразово розглядалися Верховною Радою України, Президентом України, Кабінетом Міністрів України, Радою Національної Безпеки України [1, 2]. Відповідно до їх рішень, окрім організаційних заходів, що вживаються, розроблено низку нормативних актів, серед яких новий Митний кодекс України [3], зміни та доповнення до Кодексу України про адміністративні порушення (далі КУпАП), Митного та Криміналь-

ного кодексів України (далі – МК та КК) [4]. Питання судової практики у справах про контрабанду та порушення митних правил неодноразово становились предметом розгляду й Пленуму Верховного Суду України (далі – ПВСУ) [5].

У науці кримінального права питання кримінальної відповідальності за контрабанду досліджували відомі, а також молоді українські та зарубіжні вчені: В.І. Адамович, С.О. Баранов, С.Б. Гавриш, Л.В. Багрій-Шахматова, О.М. Костенко, Я.Ю. Кондратьєв, М.Й. Коржанський, О. Кравченко, Ю.А. Молчанов, А.А. Музика, В.О. Навроцький, А.В. Наумов, О.М. Омельчук, В.Я. Тацій, Є.В. Фесенко, М.І. Хавронюк та інші. Проте, останні зміни та доповнення законодавства, у тому числі й про кримінальну відповідальність, що були внесені Законом України № 4025-VI від 15.11.2011 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» [4] і набули чинності з 17.01.2012 р., суттєво змінили не тільки зміст декількох законодавчих актів та заклали інші підходи до оцінки суспільної небезпечності контрабанди та протидії їй, але до цього часу ґрунтовному науковому дослідженню не піддавались.

Визначення поняття «контрабанда» дається в різних джерелах і для різних цілей неоднаково. Воно має мінливий характер і залежить від соціально-політичних, економічних, часових, а також інших чинників. Основними, в широкому розумінні, є визначення контрабанди як: 1) незаконне, таємне перевезення або перенесення через державний кордон товарів, коштовностей і т. ін., заборонених або обкладених митом; 2) товари, коштовності тощо, які незаконно, таємно перевозять або переносять через кордон [6, с.882]. Тобто, у першому поняття мається контрабанда як протиправне діяння, а у другому – як її предмет. Але обидва вони взаємопов'язані й не можуть існувати окремо. Від способу, у який вчинюється протиправне переміщення предметів через кордон, а також виду і кількісних

показників предмету контрабанди залежить її віднесення до адміністративно або кримінально караної.

Адміністративна відповідальність за контрабанду встановлена у статтях 351 і 352 МК, а кримінальна – у статтях 201 та 305 КК. Адміністративно карана контрабанда визначається у вказаних нормах як «переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів... поза митним контролем... або з використанням незаконного звільнення від митного контролю...» (ст.351 МК) або «з приховуванням від митного контролю» (ст.352 МК) [4, с.11]. Звертає увагу те, що законодавець визначає предмет контрабанди лише поняттям «товари», не вказуючи на коштовності, а також валюту та інші предмети та цінності, які теж можуть переміщуватися через кордон з порушенням митних правил. У кримінальному праві США передбачається, що предметами контрабанди можуть бути: будь-який товар, який мусить бути вказаний у рахунку, а також будь-який фальшивий, підроблений або обманний рахунок або інший документ, або папір [7, с.35].

Відповідно до п.39 ч.1 ст.1 МК, поняттям «товари» охоплюється будь-яке рухоме майно (у тому числі валютні цінності, культурні цінності), електрична, тепла та інші види енергії, а також транспортні засоби, за винятком транспортних засобів, що використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України. Визначення поняття валютних цінностей міститься у п.1 ч.1 ст.1 МК, згідно якому до валютних цінностей відносяться як валюта України, так і іноземна валюта, платіжні документи та інші цінні папери, банківські метали, у тому числі монети, вироблені із дорогоцінних металів. Культурними цінностями визнаються об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України (п.11, ч.1 ст.1 МК) [8, с.4-5].

Таким чином, відповідно до цілей Митного та Кримінального кодексів України законода-

вець визнає визначення поняття товару, закріплене у ст.1 МК. Вказане визначення охоплює й поняття культурних цінностей. Отже, поняття «товар» є найбільш універсальним для визначення предмету контрабанди, а тому воно повинно бути основним, що визначає предмет і кримінально караної контрабанди у диспозиції ч.1 ст.201 КК, але, на відміну від статей 352 і 352 МК, обумовлений кількісним показником, вираженим у його грошовому еквіваленті.

Вбачається доцільним передбачення в нормах про контрабанду й поняття «інші предмети», під якими розуміють предмети, що не охоплюються поняттям «товари», наприклад, предмети військового та іншого спеціального призначення, а також предмети, обіг яких заборонено і які прямо не передбачені в статті.

Поділ контрабанди на два, буцімто окремих, види за способом уникнення митного контролю і закріплення їх у самостійних нормах МК вбачається штучним. Він не тільки суперечить вимогам стислого і чіткого формулювання змісту нормативних актів, а ще й не достатньо повно охоплює можливі варіанти порушення митних правил. На користь такого ствердження виступає конструкція кримінально-правових норм про контрабанду, в яких обидва способи передбачаються в диспозиціях як альтернативні, але рівнозначні для наявності складу злочину, передбаченого однією статтею. Вказівка у частині першій ст.351 МК на транспортні засоби як предмет контрабанди і не передбачення як таких транспортних засобів у ч.1 ст.352 МК теж не є переконливим аргументом для створення двох окремих норм, що передбачають дуже схожі діяння, бо по-перше – транспортні засоби теж можуть буди і предметом контрабанди, і засобом, за допомогою якого здійснюється контрабанда. Наприклад, легковий автомобіль, що є предметом контрабанди, переміщується через кордон у спеціально обладнаному сховищі (тайнику) причепа вантажного автомобіля. Відповідно, обидва автомобілі підлягають конфіскації. Діяння фактично вчинюється одне, але кваліфікація повинна здійснюватися за

сукупністю статей 351 та 352 МК, що впливає на статистику адміністративних правопорушень і на покарання, яке для особи наступає двічі, що, за вказаних обставин, вбачається таким, що суперечить статті 61 Конституції України, відповідно до якої: «ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення» [9, с.27].

З урахуванням тотожності санкцій, передбачених у статтях 351 і 352, можна вважати, що й сам законодавець розглядає передбачені в них діяння за їх ступенем суспільної небезпечності як тотожні.

Отже адміністративну відповідальність за контрабанду доцільно передбачити не у двох, а в одній статті у наступній редакції:

Стаття 351. Контрабанда

1. Контрабанда, тобто переміщення або дії, спрямовані на переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинені у будь-який спосіб, товарів або інших предметів, що не утворюють складу злочину, –

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, коштовностей або суми переміщеної валюти з конфіскацією предметів контрабанди, а також конфіскацією предметів і транспортних засобів, що використовувалися для контрабанди.

2. Дії, передбачені частиною першою цієї статі, вчинені повторно або особою, яка протягом року притягалася до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого цією статтею, –

тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 200 відсотків вартості цих товарів, коштовностей або суми переміщеної валюти з конфіскацією предметів контрабанди, а також конфіскацією предметів і транспортних засобів, що використовувалися для контрабанди.

Цікавий еволюційний шлях за короткий історичний період в українському національному законодавстві пройшли норми про кримінальну відповідальність за контрабанду.

Відповідно до Закону України № 4025-VI від 15.11.2011 р. «Про внесення змін до де-

яких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності», кримінально карана контрабанда за ст.201 КК визначається як «переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладко ствольної мисливської та бойових припасів до неї), а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації». Внаслідок прийняття Верховною Радою України вказаної редакції ст.201 КК, з предметів кримінально караної контрабанди виключено поняття «товари», тобто будь-які і в будь-якій кількості, у тому числі й коштовності, якщо вони не визнані культурними цінностями, а також дорогоцінні метали, каміння, валюта, стратегічно важливі сировинні товари, щодо яких законодавством встановлені відповідні правила вивезення за межі України, наприклад, рідкоземельні метали, збагачений уран тощо.

Чи є адекватним таке законодавство характеру і ступеню суспільної небезпечності контрабанди як протиправного діяння і чи відповідає воно інтересам держави і народу України?

В СРСР кримінально карана контрабанда визначалась як дії, пов'язані з незаконним їх переміщенням через державний кордон СРСР, вчиненим з приховуванням у спеціальних сховищах або обманним використанням митних та інших документів, або у великих розмірах, або групою осіб, які зорганізувалися для заняття контрабандою, або посадовою особою з використанням службового становища і відносилась до державного злочину, тобто такою, що посягала на інтереси держави, тобто СРСР, який на той час вже став однією із наддержав у світі. Положення цього закону увійшли до глави про інші злочини проти держави кримінальних кодексів усіх союзних республік. Віднесення контрабанди до інших злочинів проти держави свідчить про те, наскільки серйозно законодавець оці-

нював її небезпечність для держави на той час, і не може бути спростована лише поясненнями про бажання держави монополізувати зовнішньоекономічну діяльність без урахування об'єктивних чинників суспільної небезпечності контрабанди. Контрабанда вважалася злочином за умов її вчинення у певний спосіб і якщо її предметами були предмети, які передбачались законом та відповідали певним кількісним або якісним критеріям.

Склад злочину контрабанди утворювали переміщення її предметів через митний кордон СРСР, вчинене поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю. Вказані способи контрабанди й сьогодні визначаються як протиправні Митним і Кримінальними кодексами України. У навчальній та науковій літературі вони детально і повно описуються, а тому їх розуміння та тлумачення не становить проблеми.

Найбільш мінливим та суперечливим в законодавстві є визначення предмету контрабанди: переліку, а також критеріїв, відповідно до яких предмети, визначені переліком, у сукупності з діянням, яке виразилось у переміщенні у будь-який із способів, передбачених кримінально-правовою нормою про контрабанду, утворюють склад злочину контрабанди.

Відповідно до ст.70 КК УРСР в редакції 1960 року, предметами контрабанди визнавалися: 1) товари; 2) інші цінності; 3) вибухові речовини; 4) наркотичні речовини; 5) сильнодіючі речовини; 6) ядовиті речовини; 7) зброя; 8) боєприпаси та 9) військово спорядження. Склад злочину контрабанда товарів або інших цінностей утворювали дії, пов'язані з незаконним їх переміщенням через державний кордон СРСР, вчиненим з приховуванням у спеціальних сховищах або обманним використанням митних та інших документів, або у великих розмірах, або групою осіб, які зорганізувалися для заняття контрабандою, або посадовою особою з використанням службового становища. Незаконне переміщення інших предметів контрабанди, передбачених статтею 70 КК, утворювало склад злочину і без вказаних ознак [10, с.292].

Законом України від 15.02.1995 р. предмет контрабанди було розширено шляхом включення в текст статті 70 КК валюти, інших предметів, а також історичних та культурних цінностей, радіоактивних речовин, переміщення яких через кордон України стало загрожувати економічній, громадській безпеці, а також збереженню історичних пам'яток та інших об'єктів культурної спадщини народу України. У подальшому обов'язок держави забезпечувати збереження історичних пам'яток та об'єктів, що становлять культурну цінність, було закріплено у ст.54 Конституції України. Після вказівки на зброю, як предмет контрабанди, законодавець вказав: «крім мисливської гладкоствольної та боєприпасів до неї», віднісши останні до категорії предметів, що охоплюються поняттям «товари». Одночасно вказаним законом зі статті 70 КК були виключені наркотичні речовини а Кодекс доповнено статтею 70-1 «Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів» [11, с.276–280]. Поділ контрабанди на «економічну» та пов'язану з обігом наркотичних засобів було збережено і в Кримінальному кодексі України 2001 року (ст.ст.201, 305 КК). Статтею 305 КК встановлена відповідальність за «контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів». Крім того, у статтях 199, 300 та 301 КК також встановлено відповідальність за: «перевезення, пересилання, ввезення в Україну... підробленої національної валюти України..., іноземної валюти, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї» (ст.199 КК), «Ввезення в Україну товарів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію...» (ст.300 КК), а також «Ввезення в Україну творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру...» (ст.301 КК), тобто фактично за контрабанду, але яка полягає у лише ввезенні певних предметів в Україну і яку можна назвати імпортованою. Але, незважаючи, що такий поділ є поширеним й у законодавстві інших країн, підстави та логіка такої законодавчої

конструкції викликають певний сумнів з наступних причин: *по-перше*: у статтю 305 КК виокремлено лише наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори як предмети, обіг яких заборонений або обмежений через загрозу здоров'ю населення, і які є предметом злочинів, передбачених Розділом XIII Особливої частини КК, але отруйні, сильнодіючі речовини, радіоактивні матеріали, зброя та боєприпаси, порушення правил обігу яких також посягає на безпеку здоров'я населення, а також громадську, але не на економічну безпеку залишено в диспозиції статті 201 КК; *по-друге*: кодекс передбачає й інші дії, пов'язані з незаконним переміщенням предметів через кордон України, які за своєю сутністю утворюють контрабанду, але якою вони вказаними нормами не визначаються (ст.ст.199, 300 і 301 КК).

У сукупності із нормами Митного кодексу, якими встановлено адміністративну відповідальність за контрабанду, вказані норми Кримінального кодексу України, напевно, мусять справляти враження належного правового запобігання контрабанді у всіх її можливих проявах та її суспільно небезпечним наслідкам. А насправді? Для відповіді на це запитання спробуємо піддати кримінально-правовому аналізу статті чинного КК України, якими встановлено кримінальну відповідальність за контрабанду, порівняємо їх з нормами про контрабанду, що діяли раніше, а також нормами декількох іноземних держав.

Законом України № 4025 VI з визначення поняття кримінально караної контрабанди (ч.1 ст.201 КК) були виключені такі предмети контрабанди як: а) товари; б) історичні цінності; в) стратегічно важливі сировинні товари, щодо яких законодавством встановлені відповідні правила вивезення за межі України, які передбачались в попередній редакції цієї статті.

У зв'язку з тим, що відповідно до п.11 ч.1 ст.1 МК поняттям «культурні цінності» охоплюються й історичні цінності, виключення з диспозиції ч.1 статті 201 КК вказівки на останні як предмет контрабанди є логічним.

Виключення ж з неї поняття «товарів» призвело до законодавчого обмеження видів майна, які можуть бути предметом кримінально-караної контрабанди, лише культурними цінностями, та речовинами, матеріалами, зброєю і спеціальними технічними засобами, обіг яких в Україні обмежено і регулюється окремими законами, на які прямо вказується в диспозиції. Контрабанда будь-яких інших товарів, наприклад, валюти, коштовних металів і каміння та виробів з них, нафти, газу, електроенергії, військового спорядження, а також важливих для економічної та оборонної безпеки держави сировинних товарів, чи інших предметів, вчинені у будь-яких обсягах, з 17.01.2012 р. в Україні перестали бути злочинними. Такі діяння віднині можуть кваліфікуватися лише як адміністративні правопорушення, строк давності притягнення за які обмежується двома або шістьма місяцями. А тому, з урахуванням високого рівня латентності контрабанди та корупційної складової при її здійсненні, можна вважати, що законом № 4025-VI законодавець сприяв не тільки контрабанді у особливо великих розмірах, а й уникненню юридичної відповідальності за неї. Вказане є вигідним олігархічним фінансово-промисловим корпораціям та корумпованій частині чиновників.

Кримінальні кодекси Казахстану, Росії, Молдови предметами контрабанди визначали «товари або інші предмети» та «товари, предмети та інші цінності» [12, с.85, 13, с.91, 14, с.90]. Відповідно до параграфів 372 і 373 Германського положення про податки (Abdaberdnung) от 17.03.1976 р. контрабанда полягає у тому, що винна особа всупереч існуючій забороні ввозить, вивозить або перевозить *ті або інші предмети* без представлення їх належній митниці [15]. Але у 2011 році Федеральним Законом Російської Федерації № 559740-5, статтю 188 (контрабанда) було виключено з КК РФ, проте кодекс було доповнено статтями 226-1 (контрабанда стратегічно важливих сировинних товарів та ресурсів) та 229-1 (контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин та інструментів, що використовують-

ся для їх виготовлення) внаслідок чого контрабанду товарів та інших предметів також було декриміналізовано. Вказане рішення обґрунтовувалось поясненням, що «у більшості розвинутих країн порушення митних правил переміщення товарів не є кримінально караним» [16, с.8]. Український законодавець з цього питання, по суті, продублював російського.

Для безпеки держави є важливою й протидія незаконному вивезенню за межі України стратегічно важливих сировинних товарів, тобто тих, що мають значення для забезпечення її як обороноздатності, так і економічної безпеки. Але у зв'язку з відсутністю нормативного визначення таких товарів та їх переліку, норма про контрабанду за вказаною ознакою в Україні фактично не застосовувалася [17, с.118]. Замість розробки та затвердження нормативних документів щодо визначення та переліку стратегічно важливих сировинних товарів та правил вивезення їх за межі України, законодавець вчинив так же, як і з товарами – виключив їх як предмет контрабанди. Хоча пам'ятаємо, що в Російській Федерації КК було доповнено статтею 226-1 (контрабанда стратегічно важливих сировинних товарів та ресурсів), але їх перелік там також ще не затверджено [16, с.8].

Схоже, що вказана тенденція серед розвинутих країн і тих, хто до них прагне, буде поширюватись і надалі. Проте вбачається, що справжньою метою такої декриміналізації, у більшій мірі, є лібералізація переміщення товарів та фінансових ресурсів за межі держави, зменшення витрат на митні збори до бюджету держави, а також уникнення покарання за контрабанду особами, які мають достатньо високий соціальний статус. Пленум Верховного Суду України у своїй постанові № 8 від 03.06.2005 року абсолютно правильно зазначив: «Особи, що вчинюють контрабанду та порушують митні правила, посягають на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, внаслідок чого завдають шкоду економіці держави, її культурній спадщині, здоров'ю населення

та громадській безпеці, сприяють розширенню тіньового сектора економіки» [5]. Чи змінилась сутність контрабанди або соціально-економічна обстановка в державі за шість років по тому щоб діяння, які визнавались законом як тяжкі та особливо тяжкі злочини раптом взагалі перестали вважатися злочинними? А вже ж, що ні. Змінилось лише ставлення законодавця до законодавства про відповідальність за контрабанду, що несло загрозу кримінальної відповідальності за неї для організовано-корумпованих представників бізнесу та чиновників. Інтереси олігархічних фінансово-промислових корпорацій поставлено й «узаконено» вище інтересів держави. На сьогодні, в умовах глобалізації економіки, це загальносвітова тенденція, яка не тільки стимулює розвиток економіки, але й загрожує національними і державними інтересами, їх суверенітету та національній ідентичності.

В дійсності ж кримінально-правова заборона контрабанди будь-яких товарів у великих розмірах не створює перешкод для їх вільного легального та правомірного переміщення через державний або митний кордони. Вона є правовим інститутом протидії незаконному переміщенню товарів через митний кордон, яке загрожує значною шкодою інтересам держави або створює загрозу такої шкоди.

Виділення законодавцем у самостійну норму контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів з метою її віднесення за об'єктом до злочинів, що посягають на встановлений порядок їх обігу та здоров'я населення, а також через особливості предмету злочину, також не є оптимальним та послідовним. За таких умов законодавець міг би виокремити й норми про контрабанду зброї та боєприпасів, вибухових речовин, а також отруйних, сильнотоксичних речовин, радіоактивних матеріалів та спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, а не поміщати їх до статті 201 КК.

З урахуванням викладеного, вбачається за необхідне: відновити кримінальну відповідальність за контрабанду товарів, вчинену у ве-

ликих розмірах, статтю 305 виключити з КК, та викласти статтю 201 КК у наступній редакції:

Стаття 201. Контрабанда.

1. Контрабанда, тобто переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю товарів або інших предметів чи цінностей, вчинене у великих розмірах, або культурних цінностей, спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, зброї, боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської та боєприпасів до неї), радіоактивних матеріалів, сильнодіючих або отруйних речовин, наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, прекурсорів, –

карається штрафом у розмірі, що вдвічі перевищує розмір контрабанди або позбавленням волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди.

2. Дії, передбачені частиною першою, вчинені повторно або групою осіб, або службовою особою з використанням свого службового становища, а також, якщо предметом контрабанди були особливо небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини або наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори у великих розмірах, –

карається позбавленням волі на строк від шести до десяти років з конфіскацією предметів контрабанди і штрафом у розмірі, що вдвічі перевищує розмір контрабанди та конфіскацією майна.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою, вчинені організованою групою або злочинною організацією або поєднані з насильством або погрозою застосування насильства щодо осіб, які діяли з метою запобігання або припинення контрабанди, а також якщо предметом контрабанди були наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори у особливо великих розмірах, –

карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди і штрафом у розмірі, що вдвічі перевищує розмір контрабанди та конфіскацією майна.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кравченко О. Окремі проблеми, що постали у судовій практиці при розгляді справ про контрабанду / О. Кравченко // Право України. – 2000. – № 1. – С. 123–125.

2. Указ Президента України «Про програму боротьби з контрабандою та порушенням митних правил на 2008–2009 роки» : від 04.03.2008 р., № 195/298 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 17.

3. Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законодавчих актів України (проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costoms.km.ua>.

4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» : від 15.11.2011 р., № 4025–VI // Урядовий кур'єр. – 17.01.2012 р., № 8.

5. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил» : від 03.06.2005 р., № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua>.

6. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. Т. 1 / уклад.: проф. В. В. Яременко, канд. філ. наук О. М. Сліпушко. – К., 2001. – 926 с.

7. Уголовное право США: Сборник нормативных актов / сост., отв. ред. и автор вступ. ст. И. Д. Козочкин. – М. : Изд-во УДН, 1985. – 160 с.

8. Митний кодекс України. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2005. – 200 с.

9. Конституція України. – Донецьк : ВКФ «БАО», 1997. – 160 с.

10. Уголовный кодекс Украинской ССР : науч.-практ. коммент. / Н. Ф. Антонов, М. М. Баханов, Ф. Г. Бурчак и др. – К. : Политиздат Украины, 1987. – 880 с.

11. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред.: В. Ф. Юойко та ін. – 6-те вид., допов. – К. : А.С.К., 2000. – 1120 с.

12. Уголовный кодекс Казахстана. – Алматы : Норма-К, 2004. – 198 с.

13. Уголовный кодекс Российской Федерации. – М. : Проспект, 2008. – 192 с.

14. Уголовный кодекс Республики Молдова. – К. : «Lavilat-Info» SRL, 2009 (Tipografia «Reclama» SA). – 144 p.

15. Кубанцев С. П. Ответственность за контрабанду наркотиков и ряд иных преступлений, связанных с наркотиками, по уголовному законодательству некоторых зарубежных государств / Кубанцев С. П. / Российское право в Интернете, – Номер 2009(4) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.rpi.msai.ru/prints/200904_kubancev.html.

[rpi.msai.ru/prints/200904_kubancev.html](http://www.rpi.msai.ru/prints/200904_kubancev.html).

16. Контрабанда отменяется? // Таможня. – 2012. – февраль № 4 [291] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.customs.ru/images/stories/press/2012/journ/4_2012_str_8.pdf.

17. Допілка В. О. Особливості кваліфікації контрабанди стратегічно важливих сировинних товарів / О. В. Допілка // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2009. – № 3. – С. 115–118.

Дячкін О. П. Суспільна небезпечність контрабанди і правова відповідальність за її вчинення / О. П. Дячкін // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 281–288 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-1/12dopziv.pdf>

Досліджено поняття «контрабанда», «предмет контрабанди», розроблено і запропоновано низку змін і доповнень до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення, спрямованих на удосконалення законодавства про відповідальність за контрабанду.

Дячкин А.П. Общественная опасность контрабанды и правовая ответственность за ее совершения

Исследованы понятия «контрабанда», «предмет контрабанды», разработаны и предложен ряд изменений и дополнений к Уголовному кодексу Украины и Кодексу Украины об административных правонарушениях, направленных на усовершенствование законодательства об ответственности за контрабанду.

Djachkin A.P. Public Hazard of Contraband and Legal Liability for Its Undertakings

The concept of «smuggling», «contraband» was developed, several amendments to the Criminal Code of Ukraine and the Code of Ukraine on administrative offenses aimed to improving the legislation on liability for smuggling are offered.